

have been formulated, the corpus of the lexical units under analysis has been compiled. The structure of evaluation in the system of proper names has been described.

The investigation of the evaluative anthroponyms is not complete without the analysis of their structural peculiarities, derivational potential and main sources of replenishment of the system of English evaluative names. The study of the structure of the lexical units under consideration enables to carry out a deeper analysis of the evaluative semantics of anthroponyms as the word-building formants are considered from the viewpoint of their role in forming positive or negative evaluation of anthroponyms. The results of the structural and word-building analysis of the evaluative anthroponyms under study make it possible to further investigate the tendencies of anthroponymic word-building in the system of the English language.

Key words: evaluative anthroponym, word-building model, anthroponym stem, hypocoristic suffix.

Стаття надійшла до редколегії
6.03.2013 р.

УДК 811111'37

Тарас Сікорський

Компонентний аналіз концепту «RIGHT» в англійській мові

Статтю присвячено виокремленню лексичної домінанти вираження концепту «RIGHT» та побудові лексико-семантичного поля концепту. Серед основних завдань наукової роботи можна виділити такі: побудова лексико-семантичного поля концепту «RIGHT» та виявлення її високочастотної лексеми. За допомогою компонентного аналізу лексеми «RIGHT» доведено, що компонент «justice» виступає ядром її структури. Проте вивчення текстових фрагментів англійського дискурсу виявило високочастотну лексему «direction». Відповідно, кореляція компонента лексичного значення та складника лексико-семантичного поля потребує широкого фактологічного матеріалу.

Ключові слова: концепт, компонентний аналіз, лексема, ядро, периферійна зона, семантичне поле.

Постановка наукової проблеми та її значення. Дослідники розробили декілька методик опису та вивчення концептів – компонентний аналіз, лексико-семантичний, лексико-фразеологічний, семантико-когнітивний. Оскільки концепт має складну структуру і складається з декількох «шарів», то, на думку Ю. С. Степанова, слід припустити, що і метод вивчення буде не одним, а сукупністю кількох різних методів [4, с. 49]. У нашій розвідці розглянуто найбільш актуальні дослідження, прийоми й методики компонентного аналізу, засновані на ідеї виділення у значенні слова мінімальних семантичних ознак – компонентів / сем. За словами О. Селіванової, компонентний аналіз – це методика опису структурної організації значення як набору мінімальних семантичних компонентів, кожен з яких виконує свою функцію і пов'язаний з іншими певними ієрархічними відношеннями [2, с. 230–231], завдяки якому дослідники в основному описують лексико-семантичні групи або семантичні поля, що мають чітку семантичну структуру. Це важливо, оскільки матеріал такого типу дає можливість виявити характерні особливості та відмінності семантики слова в різних мовах.

Актуальність нашої розвідки полягає у компонентному аналізі значення лексеми «RIGHT», що дозволить виокремити її семантичні множники для подальшої побудови лексико-семантичного поля.

Мета дослідження – виокремити лексичну домінанту вираження концепту «RIGHT» та вирізнити структуру лексико-семантичного поля (далі – ЛСП).

Основні завдання: побудувати лексико-семантичне поле концепту «RIGHT» та виявити його високочастотну лексему.

Об'єктом дослідження є лексема «RIGHT» та отримані із тлумачних словників дефініції.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Згідно з польовим принципом М. Ф. Алефіренко у мовній свідомості виділяються ядро і периферія, причому ядро складають слова, які в асоціативно-вербальній мережі об'єктивують базові концепти, а периферію – різного роду субконцепти [1, с. 67].

В основі методу компонентного аналізу є теза про те, що значення слова – це впорядкована структура безлічі елементарних одиниць. Ця теза знайшла відображення в працях родоначальників методу компонентного аналізу – представників американської школи етнолінгвістики У. Гуденафі і Ф. Лаунсбері, які ефективно продемонстрували застосування цього методу на тематичній групі термінів спорідненості. У компонентному аналізі багатозначних слів зазвичай використовується термін ЛСВ (лексико-семантичний варіант), який увів А. І. Смирницький [3, с. 11–53].

Для моделювання компонентної структури лексеми «RIGHT» ми проаналізували дефініції іменника із 10 тлумачних словників (табл. 1).

Таблиця 1

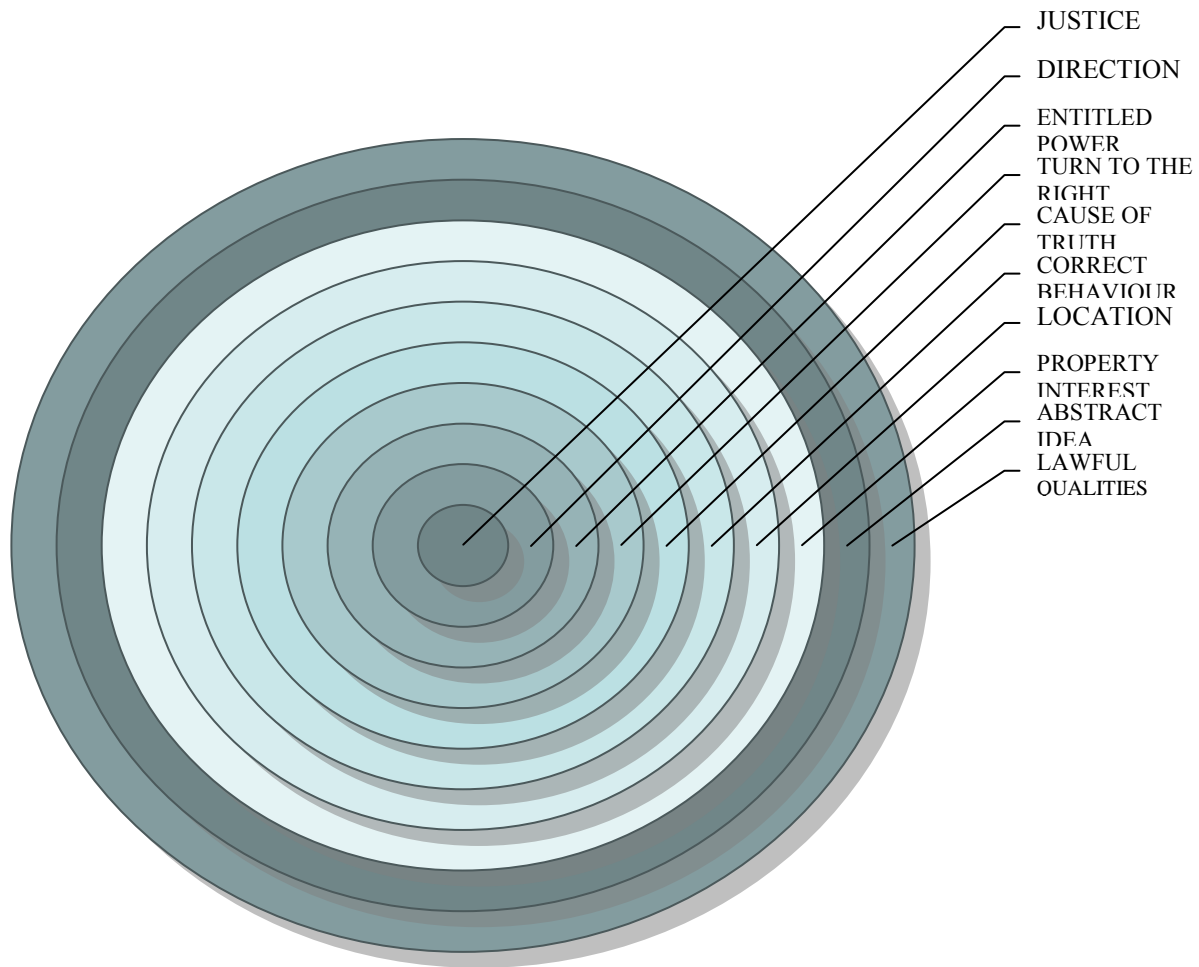
Компонентна структура значення лексеми «RIGHT»

Component	Merriam-Webster English Dictionary	Cambridge Advanced Learner's Dictionary	Longman English Dictionary	Cambridge Academic Content Dictionary	Webster Dictionary	McArthur Tom Concise Companion to the English Language	Macmillan Dictionary	Collins English Dictionaries	British English Dictionary	Oxford Advanced Learner's Dictionary
LAWFUL QUALITIES	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+
LOCATION	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+
ENTITLED POWER	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-
PROPERTY INTEREST	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+
CAUSE OF TRUTH	-	-	+	-	-	+	-	+	+	-
TURN TO THE RIGHT	+	+	-	-	-	-	+	-	+	+
JUSTICE	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+
CORRECT BEHAVIOUR	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+
ABSTRACT IDEA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
DIRECTION	+	+	+	+	-	+	+	-	-	-

Із аналізу випливає, що домінантним компонентом (ядром) значення «RIGHT» виступає «justice» (сім словників). Отримані компоненти можна класифікувати за їх частотністю у словникових визначеннях: найбільш частотні ознаки – «justice» (7), «direction» (6), «entitled power» (6), «turn to the right» (5). Ознаки «cause of truth» (4), «correct behaviour» (4), «location» (3), «property interest» (3) є периферійними компонентами, оскільки складають «найближчу» периферію. Такі компоненти, як «abstract idea» (1) та «lawful qualities» (1) зафіксовані тільки в одній з десяти досліджуваних словникових дефініцій і репрезентують периферію значення лексеми (схема 1).

Частоту вживання визначаємо за допомогою квантитативного корпусного аналізу, наприклад, British National Corpus (збірка зразків текстів письмового та усного мовлення із загальним обсягом 100 млн слововживань): direction – 8492, justice – 7340, location – 3894, correct behaviour – 13, abstract idea – 11, cause of truth – 2, turn to the right – 0, entitled power – 0, property interest – 0, «lawful qualities» – 0 [6].

Проведемо контрастивний аналіз, порівнявши частотність вживання концепту «RIGHT» у збірці British National Corpus (BNC) із збіркою Brigham Young University – British National Corpus (BYU-BNC) [5]. Отримали такі результати: частотність вживання концепту у збірці BNC становить 90 541 одиниць, у збірці BYU-BNC – 89 831 одиниць. Частота вживання концепту «RIGHT» у двох збірках майже ідентична і досить висока, що свідчить про широкий спектр вживання лексеми в англійській мові.

Схема 1. Ядерна та периферійні зони у структурі значення «RIGHT»

Висновки. Отже, компонентний аналіз лексичної номінації на позначення «RIGHT» довів, що сема «justice» є ядром цього семантичного поля і передає зміст лексеми «RIGHT». Незважаючи на це, в англійських текстах найчастіше трапляється сема «direction». Тому у перспективі доцільно провести детальніший аналіз цього концепту, використовуючи більше словникових статей.

Джерела та література

1. Алефиренко Н. Ф. Современные проблемы науки о языке : учеб. пособие / Н. Ф. Алефиренко. – М. : Флинта : Наука, 2005. – 412 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля–К, 2006. – 716 с.
3. Смирницкий А. И. Лексическое и грамматическое в слове // Вопросы грамматического строя / А. И. Смирницкий. – М. : АН СССР, 1955. – 284 с.
4. Степанов Ю. С. Константы : словарь русской культуры / Ю. С. Степанов. – М. : Академический проект, 2001. – 990 с.
5. Brigham Young University – British National Corpus [Electronic resource]. – Mode of access : <http://corpus.byu.edu/bnc/>
6. British National Corpus [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>

Сикорский Тарас. Компонентный анализ концепта «RIGHT» в английском языке. Статья посвящена выделению лексической доминанты выражения концепта «RIGHT» и построению лексико-семантического поля концепта. В рамках данной работы рассмотрены наиболее актуальные исследования, приемы и методики компонентного анализа, основанные на идее выделения в значении слова минимальных семантических признаков – компонентов / сем. Среди главных задач научной работы можно выделить построение лексико-семантического поля концепта «RIGHT» и выявление ее высокочастотной лексемы. Для моделирования компонентной структуры лексемы «RIGHT» мы проанализировали дефиниции существительного с 10 толковых словарей. С помощью компонентного анализа лексемы «RIGHT» доведено, что компонент «justice» выступает ядром ее структуры. Изучение текстовых фрагментов английского дискурса выявило высокочастотную лексему «direction». Соответственно, корреляция компонента лексического значения и составной лексико-семантического поля требует широкого фактологического материала.

Ключевые слова: концепт, компонентный анализ, лексема, ядро, периферийная зона, семантическое поле.

Sikorskyi Taras. Component Analysis of the Concept «RIGHT» in English. The present paper deals with the definition of the lexical representation of the concept «RIGHT» and the modelling of lexical-semantic field of the concept. The most urgent researches, methods, and techniques of component analysis based on the idea of separation in a meaning of the words the minimal semantic features – components / semes have been examined. Among the main objectives of the research paper are construction of lexical-semantic field of the concept «RIGHT» and separation of its high-frequency lexemes. To model the component structure of the lexeme «RIGHT» we analyzed the definition of the noun in 10 explanatory dictionaries. The component analysis of the concept «RIGHT» proved that the component «justice» is a core of its structure. However, the study of text fragments in English discourse indicated the high-frequency lexeme «direction». Accordingly, the correlation between the components of the lexical meaning and the lexical-semantic field requires extensive factual material.

Key words: concept, component analysis, lexeme, core, peripheral zone, semantic field.

Стаття надійшла до редколегії
06.03.2013 р.

УДК 81'371

Polina Fedayuk

Types of Connotation of Words Denoting *Weather Phenomena* Notion in English

In the article the difference between the word meaning and the text meaning on the ground of words denoting weather phenomena notion is defined; semantic peculiarities of the given word-group are singled out; the reason for the differences in reflecting one and the same natural phenomenon by various people and by one and the same individual are specified; on this ground the conclusion is reached that «symbolic» use of a word means that it is some kind of a changeable feature depending on the experience and the purpose of the author to render his or her thought and feelings.

Key words: lexical semantics, lexeme, word meaning, referential meaning, social meaning, affective meaning, denotation, connotation.

Formulation of research problem and its importance. Languages are highly organized systems as they are to function as reliable means of expression and communication. The relationship between linguistic symbols and the things they represent is arbitrary. If there were no patterns to the way we voiced our thoughts and feelings, listeners would face an insuperable task in determining what we meant and find it impossible to unravel their arbitrary symbols for the content they encode. It is not surprising, then, that languages have evolved over centuries into such extraordinary complex systems that an entire field of enquiry has arisen to investigate their basic properties.

The topicality of this article is determined by a big emphasis laid upon the investigation of correlation and cooperation of language units on different levels and constantly growing interest in functioning means of conveying the thought on the ground of a common semantic category.

Lexical units denoting *weather phenomena* notion constitute the object of this research.